

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА
МЕНЕДЖМЕНТУ ІМ. Г.Е. ВЕЙНШТЕЙНА

МАТЕРІАЛИ

V МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

12 – 13 жовтня 2017 р.

**ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ
РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА
ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ**

Видання присвячене

115-річчю Одеської національної академії харчових технологій

**та 5-річчю Навчально-наукового інституту прикладної
економіки і менеджменту ім.Г.Е.Вейнштейна**

м.Одеса

УДК: 338.43:316.502(477)

Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку XXI століття. Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції 12-13 жовтня 2017р. Одеса: Одеська національна академія харчових технологій, 2017. – 291 с.

У матеріалах конференції знайшли відображення економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку XXI століття. Були запропоновані шляхи вирішення найактуальніших та нагальних проблем багатьох сфер сучасного бізнесу та новітні управлінські технології в сучасних турбулентних умовах існування підприємств. В доповідях особлива увага приділялась прикладному характеру досліджень та їх впливу на поліпшення економічної ситуації в країні.

Науковий редактор Каламан О.Б. – директор ННПЕіМ ім.Г.Е.Вейнштейна ОНАХТ

Редакційна колегія:

Ангелов Г.В. – д-р філософії, проф., Агеева І.М. – к.е.н., доц., Басюркіна Н.Й. – д.е.н., доц., Купріна Н.М. – к.е.н., доц., Лагодієнко В.В. – д.е.н., проф., Немченко В.В. – д.е.н., проф., Павлов О.І. – д.е.н., проф., Рогатіна Л.П. – к.с.н., доц., Савенко І.І. – д.е.н., проф.

Рекомендовано до видання Вченою Радою Одеської національної академії харчових технологій протоколом № 3 від 03.10.2017 р.

Матеріали додаються за оригіналами рукопису
Редакційна колегія не несе відповідальності за зміст та сутність
наданих матеріалів

якості. Незважаючи на активну підтримку даного сектору з боку держави, до кінця не вирішеними є проблеми вивчення та прискорення інформаційних потоків, розробки та впровадження інформаційних і програмних систем для автоматизації управління, відсутність бачення перспективності запровадження ІТ у керівників і, як наслідок, зниження мобільності управління тощо. З метою розв'язання існуючих проблем пропонується використання покрокового підходу щодо запровадження ІТ в управлінні сучасними підприємствами, що передбачатиме збір і обробку необхідної інформації, діагностику та виявлення існуючих проблем і причин їх виникнення, розробку критеріїв вибору ІТ та їх запровадження, оцінку результатів реалізації зазначених кроків.

Таким чином, це забезпечуватиме безперервний облік і контроль за станом і рухом товарно-матеріальних, фінансових, людських ресурсів на підприємстві, отримання даних про результати діяльності підприємства в режимі реального часу, оперативну підготовку аналітичних документів, прогнозів і планів робіт підприємства, підвищення ефективності прийняття управлінських рішень на основі достовірної та повної інформації про діяльність підприємства, яка доступна на будь-який момент часу. Подальші дослідження в даному напрямку повинні бути спрямовані на створення універсальної моделі ІТ, яка дозволить значно підвищити ефективність управління діяльністю підприємства.

Література

1. Дудник А.Д. Словник-довідник менеджера по управлінню конкурентоспроможністю для магістрів усіх форм навчання / Укл. А.Д. Дудник. – К.: КНЕУ, 1999. – 60 с.
2. Шегда А.В. Менеджмент: [навч. посібник] / А.В. Шегда. – К.: Знання, КОО, 2002. – 583 с.
3. Василенко В.О. Антикризове управління підприємством: [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / В. О. Василенко. – К.: Центр навч. л-ри, 2005. – 504 с.
4. Кузнецова І.О. Визначення сутності дефініції "технологія управління" / І. О. Кузнецова // Вісник КНТЕУ. – 2009. – № 1. – С. 55-62.
5. Курочкін О. С. Управління підприємством: [навч. посібник] / О. С. Курочкін. – К.: МАУП, 1998. – 144 с.
6. Гриньов В. Ф. Інноваційний менеджмент: [навч. посібник] / В. Ф. Гриньов. – К.: МАУП, 2001. – 152 с.
7. Ілленкова М.А. Інноваційний менеджмент [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://library.if.ua/book/138/9423.html>.
8. Яновский А.М. Информационное обеспечение развития предприятия в условиях рыночной экономики / А.М. Яновский // НТИ. – 1997. – № 3. – С. 16-18.

ПРОБЛЕМИ ФІНАНСОВОЇ РЕСТРУКТУРИЗАЦІЇ В УКРАЇНІ

Тарасова О. В., к.е.н., доцент

Одеська національна академія харчових технологій

Однією з найважливіших проблем сучасної економіки України є фінансова реструктуризація. Фінансова реструктуризація є об'єктивним і закономірним

явищем. Її спрямування залежить від багатьох чинників, які безпосередньо впливають на зміст трансформаційних процесів. Головним внутрішнім чинником економічного характеру є чітка визначеність з типом економічної системи, що формується в даній країні. Вкрай важливим чинником політичного характеру є підходи різних політичних сил до змісту трансформаційних процесів та наявність чи відсутність повної консолідації в суспільстві стосовно завдань і напрямів фінансової реструктуризації. Багато в чому це пояснюється тим, наскільки повно і точно переважна більшість громадян розуміє сутність трансформаційних процесів та усвідомлює їх необхідність і кінцеві результати. Відсутність консолідації у суспільстві дає можливість певним політичним силам стримувати реальні фінансові й економічні реформи. Тільки на основі повної консолідації суспільства фінансова реструктуризація може мати повноцінний характер [3].

Фінансова реструктуризація - це досить складне і різнопланове явище, що має різні прояви та наслідки. Вона має зовнішнє - організаційне, та внутрішнє - змістове наповнення. Зовнішнє наповнення полягає у зміні структурного співвідношення між окремими складовими фінансової системи та у структурних зрушеннях у складі фінансових ресурсів, доходів і видатків держави, юридичних і фізичних осіб. Водночас ці зміни є всього лише відображенням глибинного реформування суті та засад фінансових відносин у суспільстві, кардинальних змін в організації фінансової діяльності, перегляду цілей та пріоритетів. Не зрозумівши сутності цих змін, неможливо збагнути і зміст трансформаційних процесів в Україні.

Зовнішні чинники, що визначають змістове наповнення і темпи проведення фінансової реструктуризації, пов'язані з об'єктивними світовими процесами глобалізації економіки та інтеграцією України у міжнародну фінансову систему. Наша держава не може залишитись на узбіччі глобалізації і тому, здійснюючи фінансову реструктуризацію, має враховувати необхідність інтеграції своєї фінансової системи у світовий фінансовий простір. Інтеграційний процес має двосторонній характер. З одного боку, співпраця з міжнародними фінансовими інституціями, яка є ключовою в інтеграційних процесах, передбачає реалізацію певних їхніх вимог стосовно як забезпечення платоспроможності нашої держави, так і реструктуризації фінансового сектору. З іншого боку, реструктуризаційні процеси в жодному разі не можна розглядати як нав'язані ззовні необгрунтовані вимоги Міжнародного валютного фонду чи Світового банку. Це об'єктивна реальність і потреба самої України. Без цього неможливі повноцінні реформи та поступ до соціально орієнтованої економіки.

Однією із головних причин стримування розвитку української економіки є неефективна інноваційна політика, яка реалізується за умов порушення оптимальних співвідношень між національними заощадженнями та інвестиціями в господарський комплекс, скорочення обсягів накопичення, зменшення бюджетних капіталовкладень, неефективного використання прямих інвестицій в інноваційну діяльність [2]. Серед досить широкого кола проблем, що стосуються як фінансової системи у цілому, так і її окремих сфер та ланок, можна виділити п'ять ключових, що мають домінуючий характер [3]. Перша - відсутність системного підходу до фінансової реструктуризації. Реформи у сфері державних

фінансів, насамперед у бюджетній та податковій системах, на фінансовому ринку та в організації фінансів підприємств, здійснювались і продовжують здійснюватися розрізнено, без загальної їх ідеології та обґрунтованої стратегії і тактики.

Друга проблема, яка безпосередньо впливає з першої — надто повільний темп реформ. За подібного темпу реформ може виявитись, що коли врешті-решт ми здійснимо в повному обсязі і якісно все, що необхідно, то це вже нічого нам не дасть, оскільки всі ніші на світових ринках, на які потенційно претендує Україна, будуть заповнені.

Третя проблема — нечітка визначеність з конкретним напрямом реформ. Цілком очевидно, що залежно від обраного типу економічної системи і фінансової моделі суспільства визначаються і напрями та характер фінансової реструктуризації. Так, якщо ми намагатимемось розбудувати економічну систему за шведською моделлю, то потрібні зовсім інші реформи, ніж у разі прагнення сформувати в Україні економічну систему подібну, скажімо, німецькій. При цьому слід звернути увагу і на непродуманість та безсистемність використання технічної допомоги від окремих країн світу, коли в різних сферах допомогу надають різні країни. Це не сприяє формуванню фінансової системи України як єдиного цілісного організму, а досить часто веде до поєднання неузгоджених між собою елементів.

Четверта проблема лежить у площині управління трансформаційними процесами у широкому їх розумінні. Досі відсутня чітка стратегія і тактика фінансової реструктуризації, яка б визначала її напрями та складові, встановлювала послідовність, етапи і терміни проведення реформ, забезпечуючи їх системність та єдину цілеспрямованість. При цьому слід зазначити, що за весь минулий період було розроблено безліч різноманітних доктрин, концепцій і програм, які, однак, мали переважно декларативний характер. Суспільство повинно мати повну і правдиву інформацію про мобілізацію та використання усуспільнених коштів. Це стосується і бюджетного процесу, і державного заповнення, і податкової дисципліни, і фінансового контролю тощо.

І, нарешті, п'ята проблема пов'язана з відсутністю належної ефективності функціонування фінансової системи. На проблему нестачі фінансових ресурсів накладається ще й украй неефективне використання як власних, так і запозичених коштів. Між фінансовою реструктуризацією і ефективністю функціонування фінансової системи існує тісний взаємозв'язок. З одного боку, одним із головних завдань трансформації фінансової системи є підвищення її ефективності. З іншого боку, без забезпечення цієї ефективності неможлива і реструктуризація. Тому тільки на основі досягнення належної результативності можливі і необхідні фінансові реформи.

Ключовим завданням у побудові фінансової системи з позиції першої стадії її функціонування — ресурсного забезпечення виробництва національного продукту — є оптимізація розміщення фінансових ресурсів, в основі якого лежить визначення мінімально достатнього рівня самофінансування підприємств. Крім того, з позиції оптимізації структури розміщення фінансових ресурсів дуже важливо встановити рівень їх концентрації у страхових та резервних фондах.

В умовах реформування суспільних фінансів, місцевого самоврядування та територіальної організації влади, які переживає сьогодні Україна, особливої ваги набувають питання бюджетної децентралізації. Вона за своїм змістом покликана забезпечити перерозподіл дохідних джерел, повноважень між рівнями влади та забезпечити максимальне фінансове забезпечення як соціальних стандартів, так і проєктів розвитку підвідомчих територій.

Головна ознака фінансової незалежності місцевих бюджетів – це володіння й самостійне розпорядження фінансовими ресурсами, розмір яких відповідає функціям і завданням, що покладаються на органи місцевого самоврядування. Прийняті протягом 2014-2015 рр. зміни до бюджетного законодавства передбачають визначення нової моделі фінансового забезпечення місцевих бюджетів та міжбюджетних відносин, в контексті якої сформовано основні засади реформи бюджетно-податкової децентралізації.

Реформа бюджетної децентралізації відбувається в умовах спадної макроекономічної динаміки в регіонах України, що одразу не може забезпечити швидких результатів цього процесу. Водночас, аналіз виконання місцевих бюджетів показав, що реалізація реформи бюджетної децентралізації дала перші позитивні результати. Доходи місцевих бюджетів без урахування трансфертів у 2015 р. зросли до 120,5 млрд. грн., що на 19,4 млрд. грн., або на 19,1 % більше відповідного показника 2014 р. За січень-листопад 2016 р. до загального фонду місцевих бюджетів (без урахування трансфертів) надійшло 131,9 млрд. грн., що складає 104,6 % від річного обсягу надходжень, затвердженого місцевими радами. Приріст надходжень до загального фонду проти січня-листопада 2015 р. склав 49,6 %, або +43,7 млрд. грн. [1].

Таким чином, за економічним змістом бюджетна децентралізація покликана підвищувати ефективність функціонування фінансової системи. Вдало проведена бюджетна децентралізація сприяє нарощуванню фінансового потенціалу території, активізації інвестиційної діяльності, стимулюванню підприємницької активності, що в підсумку зміцнює економічний потенціал та забезпечує довгострокове економічне зростання.

Накопичений досвід фінансової реструктуризації в Україні свідчить про те, що не всі завдання вирішуються вчасно, повною мірою та з належними результатами. Не завжди забезпечується комплексність реструктуризації, вирішення проблем окремих сфер і ланок фінансової системи необґрунтовано забезпечуються за рахунок інших. У процесі здійснюваної в Україні фінансової реструктуризації необхідно було не тільки створити нові фінансові інституції та змінити засади функціонування окремих сфер і ланок фінансової системи, а й сформувати новий фінансовий світогляд, який створив би передумови для використання досягнень сучасного фінансового менеджменту. Україна може зайняти належне їй місце серед провідних європейських країн тільки на шляху широкого і повного реформування економіки на засадах інноваційно-інвестиційного розвитку.

Література

1. Офіційний сайт Міністерства фінансів України / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/news/bjdzhet>.

2. Тарасова О.В. Проблеми реалізації інноваційно-інвестиційної моделі розвитку України / О. В. Тарасова // Економіка харчової промисловості, №1, 2009.-С.14-17.
3. Федосов В. Фінансова реструктуризація в Україні: проблеми і напрями: Монографія / В. Федосов, В. Опарін, С. Львовчкін. – К.: КНЕУ, 2002. - 387 с.

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ КОНТРОЛЮ ЗА ФОРМУВАННЯМ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПІДПРИЄМСТВА

Ощепков О.П., к.е.н., доцент, Магденко С.О., ст. викладач
Одеська національна академія харчових технологій

Процес господарської діяльності характеризує витрати ресурсів (матеріальних, трудових і фінансових), в результаті їх взаємодії створюється продукт або надається послуга. Фінансові результати і фінансовий стан підприємства буде залежить від того, наскільки ефективно були використані ресурси і наскільки вигідно були продані результати діяльності (товари або послуги).

Механізм контролю за ефективністю використання ресурсів і порядку формування фінансового результату є важливим інструментом у прийнятті управлінських рішень в реалізації стратегії розвитку підприємства. На теперішній час це важливий крок для подальшого розвитку економіки України, зменшення збитковості підприємств і збільшення наповнення бюджетів всіх рівнів.

Питання удосконалення механізму контролю за формуванням фінансових результатів повинно спиратись на Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Фінансовий результат – це прибуток або збиток, який отримує підприємство в результаті власної діяльності. Фінансовий результат відображає доходи і витрати за окремими видами діяльності, але в формі 2 «Звіт про фінансові результати» недостатньо інформації про конкретні джерела доходу і напрями витрат за видами діяльності. В формі 5 «Примітки до фінансової звітності» більшість підприємств не відображає повної інформації, що дає підставу відносити до витрат статті, які зменшують фактичний дохід підприємства, зменшують суму податку на прибуток.

Головним завданням контролю за формуванням фінансового результату діяльності підприємства є забезпечення прозорості та достовірності його формування, що значним чином залежить від обґрунтованого співставлення доходів та витрат від різних видів діяльності, також відповідного впровадження рахунків і субрахунків обліку фінансових результатів, доходів і витрат за видами діяльності. При цьому, доходи і витрати повинні відображатись в бухгалтерському обліку і фінансовій звітності в момент їх виникнення, незалежно від дати отримання або сплати грошових коштів.

У П(С)БО №3 «Звіт про фінансовий результат» надається наступне значення доходу – це збільшення економічних вигод у виді отримання активів або зменшення зобов'язань, які приводять до зростання власного капіталу за умов, що оцінка доходу може бути достовірно визначена. Витрати – це зменшення економічних вигод у виді вибуття активів або збільшення зобов'язань, які

ЗМІСТ

1.	КОНЦЕПЦІЯ СТВОРЕННЯ КЛАСТЕРІВ У АГРОПРОДОВОЛЬЧІЙ СФЕРІ ПІВДЕННОГО РЕГІОНУ	3
	Самофатова В.А.	
2.	ПРОДОВОЛЬЧА БЕЗПЕКА ДЕРЖАВИ В СИСТЕМІ МІЖНАРОДНИХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ	5
	Андрющенко Є.Г.	
3.	АНАЛІЗ РОЗВИТКУ АПК УКРАЇНИ	7
	Тортіки Л.Л.	
4.	ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО КАПІТАЛУ В УКРАЇНІ	9
	Немченко В.В., Немченко Г.В.	
5.	ПЛЮСИ І МИНУСИ УПРАВЛІННЯ ПИТАННЯМ В СИСТЕМЕ ТУРИЗМА УКРАЇНИ НА ПРИМЕРЕ САНАТОРІЯ «КУЯЛЬНИК»	12
	Okulicz-Kozaryn Walery	
6.	ОБЗОР ПРАВОВОГО РЕГУЛІРОВАНИЯ СИСТЕМЫ РАННЕГО ОПОВЕЩЕНИЯ ОБ ОПАСНЫХ ПРОДУКТАХ ПИТАНИЯ И СРЕДСТВАХ КОРМЛЕНИЯ ЖИВОТНЫХ	14
	Stych Marek	
7.	ВАЖНЫЕ АСПЕКТЫ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ПОЛИТИКИ СТРАХОВОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ	17
	Циновская М. О., Митрофанова Г.В.	
8.	НАПРАВЛЕНИЯ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ СБЫТОВОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ ПИЩЕВОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ	19
	Панкова Т.Н.	
9.	ФОНОСЕМАНТИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ В МАРКЕТИНГОВЫХ КОММУНИКАЦИЯХ	25
	Карчевская Е.Н., Лапицкая О.В., Соловьева Л.Л.	
10.	КОНЦЕПЦІЯ У ЛІСОВОМУ ТА МИСЛИВСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ: МОЖЛИВОСТІ, РИЗИКИ, ІНТЕРЕСИ	28
	Проців О.Р.	
11.	ОБЛІКОВА СКЛАДОВА ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ АМОРТИЗАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА	31
	Трачова Д.М.	
12.	УПРАВЛІННЯ ПРОФЕСІЙНО-КВАЛІФІКАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ ПРАЦІВНИКІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ	34
	Седікова І.О.	
13.	ОСОБЛИВОСТІ АНАЛІЗУ ТА КОНТРОЛЮ ОСНОВНОГО КАПІТАЛУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	35
	Ступницька Т.М.	
14.	СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ УКРАЇНИ	39
	Антонюк П.О., Антонюк О.П.	
15.	ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЧО-ГОСПОДАРСЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПТАХІВНИЧИХ ПІДПРИЄМСТВ	42
	Славута О.Ю.	
16.	ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ ЯК ОСНОВА РОЗВИТКУ ТЕХНОЛОГІЙ УПРАВЛІННЯ	44
	Пчелянська Г.Б.	
17.	ПРОБЛЕМИ ФІНАНСОВОЇ РЕСТРУКТУРИЗАЦІЇ В УКРАЇНІ	46
	Тарасова О. В.	
18.	УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ КОНТРОЛЮ ЗА ФОРМУВАННЯМ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПІДПРИЄМСТВА	50
	Ощепков О.П., Магденко С.О.	
19.	СУЧАСНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОЇ СИСТЕМИ ПІДПРИЄМСТВА	53
	Ткачук Г.О.	
20.	СУЧАСНИЙ СТАН ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ПРАЦІВНИКІВ	57
	Євтушевська О.О.	